

інфраструктури планує на другому етапі реформування вирішити питання пільгових пасажирських перевезень. Нині воно – дискусійне. У багатьох країнах тариф на перевезення пасажирів встановлюють на рівні меншому, ніж собівартість.

Пільги гальмують бізнес

За оцінкою Володимира Корнієнка, обсяг пільгових пасажирських перевезень становить щорічно 600 – 680 мільйонів гривень, який належить звести до нуля. У 2015 році можна буде підрахувати реальні витрати на пасажирські перевезення. А 2016-го, на думку керівника апарату Міністерства інфраструктури України, потрібно порушувати питання про розподіл пасажирського та вантажного перевезень, щоб позбутися перехресного субсидування (збитки від пасажирських перевезень покривають за рахунок прибутків вантажних). Перехресне субсидування не подобається не тільки залізничникам, а й бізнесу. І зміна принципів вирішення цього питання, швидше за все, позначиться на бюджеті наступних років.

«У багатьох країнах тариф на перевезення пасажирів встановлюють на рівні меншому, ніж собівартість. Але при цьому держава компенсує перевізнику різницю між тарифом та фактичними видатками перевізника. Це не роблять за рахунок перехресного субсидування, як в Україні, там держава надає безпосередні дотації. Тому питання пільгових перевезень і розглядатимуть на другому етапі реформи, адже у держави поки що немає розуміння того, що компенсації за перевезення пасажирів мають бути напрямом», – уточнив експерт з транспортних питань Центру транспортних стратегій Олександр Кава.

Довгоочікуваний старт

Реформа залізничного транспорту стартувала 4 липня цього року. З дати підписання постанови Кабміну про створення на базі Державної адміністрації залізничного транспорту України (Укрзалізниця), яке до 1 січня 2015 року передбачає створення ПАТ. А от Закон «Про особливості реформи залізничної галузі» було ухвалено ще 2012 року. ПАТ «Укрзалізниця» буде на 100% державним і не підлягатиме приватизації. Уряд прийняв рішення, що всі підприємства Укрзалізниця

(шість регіональних залізниць: Донецька, Одеська, Львівська, Придніпровська, Південна і Південно-Західна) перейдуть до акціонерної компанії.

Під час її реорганізації змінюватиметься структура й технології, але скорочень персоналу не планують. Передбачається, що підсумковий ефект від зменшення витрат Укрзалізниця після реструктуризації в ПАТ у 2015 році становитиме близько 1,4 мільярда гривень.

Як пояснює перший заступник генерального директора Укрзалізниця Максим Бланк, ресурсом для економії цих коштів стане відмова від неефективних закупівель, тому що суттєву їхню частину закуповували за державним замовленням. Другий напрям – завищені ціни і «відкати». Середній рівень останніх становить 10 – 15%. «Ми ламаємо корупційні схеми, тому за укладеними договорами, за якими поставлено продукцію, ми знижуємо її ціну на 5 – 15% залежно від обставин. Щоразу це предмет палких дискусій, оскільки частина продукції подорожчала у зв'язку з девальвацією, там є імпортна складова, але суттєва частка продукції – українська», – зазначив він.

Планують реформувати не лише Укрзалізницю, а й усю залізничну галузь, зокрема й морегосподарський комплекс. Нині, за оцінкою Мінінфраструктури, в Україні працюють 107 приватних операторів, яких через рік може стати 200 – 300.

Залізниця України, за оперативними даними, в січні – червні 2013 року отримали 1,7 мільйона гривень збитків від приміських перевезень. За інформацією Укрзалізниця, серед головних причин – перевезення пільговиків, низькі тарифи та відсутність державних дотацій до рівня нульової рентабельності. За цей самий час вони перевезли пасажирів пільгових категорій на суму 160,3 мільйона гривень, тоді як компенсацій отримали 73,9 мільйона гривень (46,1%). Станом на початок липня заборгованість облдержадміністрацій за перевезення пільговиків становила 86,4 мільйона гривень.

Серед пасажирів приміського сполучення близько 80% пільговиків, тож і маємо застарілий рухомий склад і брак коштів на його оновлення.

Вікторія КОВАЛЬОВА.

«ПРОМІНЬ»

Головний редактор Іван ТАРАН. Заст. головного редактора Анатолій УЛЬЯНЕЦЬ, редактор відділу Наталія ЩЕРБАНЬ, літературний редактор Вікторія ВЛАСЕНКО, коректор Тетяна ВОЛОЩУК, верстка Єлизавети ЗГУРСЬКОЇ.

Засновник – Центральне правління Українського товариства сліпих. Видається з січня 1989 р. Реєстраційний № 414. Друкується рельєфно-крупковим та плоским шрифтом. Для індивідуальних передплатників індекс 61004. Для підприємств і організацій індекс 23269. Редакція публікує матеріали, не завжди поділяючи точку зору своїх авторів. Листування з читачами ведеться тільки на шпальтах газети. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв та іншої точної інформації несе автор публікації.

Адреса редакції: вул. Л. Первомайського, 7-а, м. Київ-133, 01133, ПОГ «Об'єднана редакція періодичних видань УТОСу «Запик». Тел.: (044) 246-79-32 (факс), 246-79-48, 234-59-20. E-mail: zaklyk2@ukr.net. У разі неотримання газети звертайтеся до відділень зв'язку за місцем проживання. Надруковано в РБЗІД УТОСу: пров. Т. Шевченка, 4, м. Київ-01001. Тел.: 278-14-07.

ПРОМІНЬ

ВСЕУКРАЇНСЬКА РЕАБІЛІТАЦІЙНА ГАЗЕТА ТОВАРИСТВА СЛІПИХ

• Видається з 7 січня 1989 року • Неділя, 31 серпня 2014 року • №№ 31-32 (1251-1252) •

ВІТАЄМО З ДНЕМ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ!

ЗА ЛІТОПИСОМ САМОВИДЦЯ

Украдене сонце зизить схарапудженим оком,
мов кін навіжений, що чує під серцем ножа.
За хмарою хмари. За димом пожарищ – високо
зоріє на пустку усмерть сплотніле божа.
Стенаються в герці скажені сини України,
той з ордами ходить, а той накликає Москву.
Заллялися кров'ю всі очі пророчі. З руїни
вже мати не встане – розкинула руки в рову.
Найшли, налетіли, зом'яли, спалили,
побрали з собою весь тонкоголосий ясир,
бодай ви пропали, синочки, бодай ви пропали,
бо так не карав нас і лях-бусурмен-бузувір.
І Тясмину тісно од трупу козацького й крові.
І Буг почорнілий загачено тілом людським,
бодай ви пропали, синочки, були б ви здорові
у пеклі запеклім, у райському раї страшнім.
Паси з вас наріжуть, натягнуть на гузна вам палі
і крові наточать – упийтесь кривавим вином.
А де ж Україна? Все далі, все далі, все далі.
Паш дуб предковичний убрався сухим порохом.
Украдене сонце зизить схарапудженим оком,
мов кін навіжений, що чує під серцем метал.
Куріє руїна, кривавим збігає потоком,
а сонце татарське стожальне разить наповал.

Василь СТУС.

ТАКА ВЕЛИКА Й СЛАВНА УКРАЇНА

Пройдуть роки, залишиться лиш спомин,
Про тебе і про мене і про нас.
Пролетить мить, неначе вітру гомін,
Промчить пострілом невпинний час.

Що залишаєм ми, здобутки чи руїни,
Культурну спадщину чи звалище сміття?
Чи ми зумієм укріпити Україну,
чи ж заведем її нещасну в забуття?

Що пережила ти, що бачила, о ненько?
Озера крові, дзвін металу, гул гармат,
Ти вже давно посивіла за нас, рідненька.
А скільки поховала ти своїх дитят?

Були часи, були герої і здобутки,
Лунала слава у Європі, у світах.
І биті були ляхи, москалі і турки,
А що ж тепер?.. тепер лиш спогади і страх.

Така велика й слава в нас країна,
А краєвиди – наймиліші на землі.
В нас мова, наче пісня солов'їна,
Слова легкі, як крила в журавлів.

У нас є все, та ж цінують того не вмієм,
Занадто легко нам дісталось благо те.
Про західне життя в розкошах мрієм,
Та вітер наші мрії віднесе.

Пройдуть роки, як постарієм – зрозумієм,
Що помилково ми літали в небесах,
Бо ж не любили матір, яка ніжно нас леліє,
І недостойно подолали життя шлях.

Володимир СЕНЧИШИН.

У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ

**ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ
У СПРАВАХ ПЕНСІОНЕРІВ,
ВЕТЕРАНІВ ТА ІНВАЛІДІВ**

Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів рекомендує парламенту відхилити проект закону про внесення змін до Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (щодо особливостей виходу на пенсію)

Законопроектом (реєстр. №4631) пропонується доповнити розділ XV «Прикінцеві положення» Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» положенням, згідно з яким у період до 2024 року особи, які мають страховий стаж не менше як 5 років та за умови досягнення 60 років чоловіками та 55 років жінками, можуть скористатися правом на призначення пенсії відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності Закону «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» від 08.07.2011 року за №3668. Передбачається, що зазначена законодавча пропозиція буде введена в дію з дня опублікування закону.

Водночас, Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України надає узагальнюючий висновок, що за результатами розгляду в першому

читанні законопроект доцільно відхилити. При цьому звертає увагу на те, що:

– зміни, запропоновані в законопроекті, вступають у суперечність з низкою чинних норм Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», зокрема, з тими, які стосуються умов призначення пенсії за віком та необхідного мінімального стажу для її призначення (статті 26, 28 та ін.), при цьому коригування відповідних положень Закону у проекті не передбачено;

– не враховано також положення пункту 7.2 Прикінцевих положень Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», яке передбачає, що «до 1 січня 2015 року право дострокового виходу на пенсію за віком мають жінки, яким виповнилося 55 років, за наявності страхового стажу не менше як 30 років та за умови звільнення з роботи»;

– законодавча пропозиція не передбачає врахування інтересів громадян, яким пенсії вже були призначені згідно з відповідними нормами Закону «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи».

ЗА РУБЕЖЕМ • ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

Майк Ньюман встановив рекорд швидкості серед незрячих водіїв. На спорткупе Porsche 911 GT2 британець розігнався до 299,3 кілометра за годину, майже на сім кілометрів перевершивши попереднє досягнення, встановлене в квітні 2010 року поп-співачом з Туреччини Метін Сентурком на Ferrari F430. Попередня спроба встановити ре-

**РЕКОРД
ШВИДКОСТІ**

корд швидкості серед сліпих була зроблена Ньюманом в серпні 2010 року. Однак тоді йому не вдалося цього здійснити через несправність автомобіля. Спочатку планувалося розвинути швидкість близько 320 кілометрів за

годину, але суперкар Keating TKR зміг набрати тільки 280. Дані, що стосуються нового рекорду Ньюмана, передані фахівцям Книги рекордів Гіннеса для підтвердження їх автентичності. Майк Ньюман має намір встановити ще один рекорд серед сліпих – швидкості пересування водою. Британцеві доведеться розігнатися до швидкості понад 145 кілометрів за годину.

їду, заплющивши очі. Відразу наштовхуюсь на чергову проблему: як я дізнаюсь, коли виходити, якщо зупинки не оголошують?

– Ви, до речі, зважте на цю ситуацію, – пригадую розмову з директором УВП. – У тролейбусах, як правило, зупинки озвучують. А у маршрутках – лише в деяких. Це біда для незрячої людини! Треба або рахувати зупинки, або у людей запитувати. Але ж буває, що маршрутка якусь зупинку пропустить або не там зупиниться. І тоді сліпому хоч плач...

ІЗ РОЗВАГ – РАДІО

Удома вкотре забарикадовую очі подушечками з бинта й поринаю у темряву. За день до експерименту розжився габаритною книгою зі шрифтом Брайля. Незрячі читають пальцями. Утім, витиснені у книжці літери зовсім іншої, специфічної форми – не такі як традиційні, друковані. Тож із вечірніх розваг залишилось тільки радіо. Телевізор не дивився. Чи ж то, вірніше, не слухав – дратувало, що чую, а не бачу. За сенсорний мобільник теж не брався. Намагався навмання працювати за комп'ютером, та задум виявився найвнимим.

«Сліпий журналіст! То ж хрест на професії. Альтернатива: щодня, якщо пощастить, успішно добиратися в Березовицю, де за склеювання коробочок матиму 400 гривень. І всім на тебе плювати – ти ж сліпий... Одна з повсякденних «розваг» – рахування автобусних зупинок...», – нагнітав себе перед сном.

Заснув в одязі. На очах ще причеплені подушечки з бинта... Та завтра я таки побачу ранок.

**ЧИНОВНИКИ ОБІЦЯЮТЬ,
ТА НЕ ДОПОМАГАЮТЬ**

У місцевій ТПО бідкаються на своє скрутне становище. УТОС – чи не єдине місце, де пропонують роботу інвалідам по зору. Утім, заклад у сумному стані. І роботи для незрячих меншає.

– Ми ледве виживаємо, – каже директор місцевого підприємства сліпих Любомир Хруник. – Основне наше завдання – працевлаштувати інваліда по зору. Йому потрібна трудова, соціальна та медична реабілітація. Але зараз із цим складно. Ми на госпрозрахунку. Живемо із замовлень, які нам надходять. А їх останнім часом усе менше...

Допомогти УТОСу, зі слів директора, обіцяли і чиновники, і місцева влада, і нардепи.

– Але на ділі – нічого, – додає чоловік. Любомир Хруник сподівається, що через журналістів місцева влада бодай впорядкує територію біля пішохідного переходу на зупинці «Цукровий завод».

– Щоби уздовж дороги якусь спрямовуючу трубу встановили, – пояснює співрозмовник.

– Звуковий маячок для незрячих є, а коли вони переходять дорогу, то не можуть зорієнтуватися, куди йти далі.

**Андрій ОРЛЯК,
Тернопіль.**

**ПІЛЬГОВІ ПАСАЖИРСЬКІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ – ДИСКУСІЙНЕ
ПИТАННЯ В РЕФОРМУВАННІ УКРЗАЛІЗНИЦІ**

Зміни на залізничному транспорті України торкнуться кожного українця, адже ним здійснюється 70% усіх перевезень у країні. Фахівці стверджують, що майже у кожній родині є свій залізничник...

На першому етапі реформування, починаючи з 2015 року (після затвердження статуту Публічного акціонерного товариства «Укрзалізниця») маємо розширити можливість інвестування приватних компаній у рухомий склад (вантажні вагони). Нині понад половина вагонів – приватні. Потрібно створити повноцінний ринок вантажних

перевезень, на якому працюватимуть державні та приватні компанії. Про це на відеоконференції у Комунікативному центрі уряду заявив заступник міністра – керівник апарату Міністерства інфраструктури України Володимир Корнієнко. Під час відеоконференції він спілкувався з представниками Дніпропетровська, Львова, Одеси, Харкова.

Другим етапом реформування, зі слів Володимира Корнієнка, стане оновлення тягово-рухомого складу, який залишиться в ПАТ «Укрзалізниця». Міністерство

74 інваліди по зору. Хтось – геть сліпий. Хтось – ледь бачить. Робота цих людей – клеїти картонні коробочки для усілякого начиння. Також майструють нехитрі проводи на замовлення «Ватри». Всьому цьому мали навчити й мене.

– У нас сьогодні скорочений робочий день. На жаль, наші майстри вже розійшлися, – вибачається директор УВП Любомир Хруник. Сам він інвалід І групи по зору, майже не бачить. Попри це віддано працює над тим, аби інші незрячі могли заробити копійку. І «копійка» – це не епітет. Середня місячна зарплатня інваліда-робітника – близько 400 грн.

– Ну, і ще пенсія десь 1040, – додає директор. – Спробуй виживи незрячій людині на такі гроші! Роботу в цеху мені компенсують надпотрібним тимчасовим подарунком – складаним ціпком. Зір він, звісно, не відновлює, проте орієнтуватися з ним простіше. Наприклад, постукуючи по бордюру, ідеш впевненіше. Так я і рушив на зупинку. «Навігатор» Коля ішов поруч, періодично кепкував наді мною, кажучи: «Обережно! Акуратно! Обережно!».

НЕБЕЗПЕКА

– 18-ка під'їжджає, – анонсує товариш. Намацую ціпком кузов маршрутки, але не можу знайти вхід. Допомагає «навігатор». Оплату за проїзд водій «стягнув» і за мене. Поки Коля розраховується, намагаюся всістися у салоні. При цьому відчуваю цілковиту безпомічність. За поручні не можу вчепитися. Ціпок у маршрутці лише заважає.

– Та допоможіть йому хтось, – чую співчутливий жіночий голос. Здається, вона ж і вмостила мене на вільне сидіння.

– Мужик, всі так на тебе зиркали, що то капець. Вся маршрутка дивилася, – розповідає Коля, коли я навпомацки вібрався з автобуса. При виході ледь не вбився – переступив відразу через дві сходинки, зашпортався. Від падіння врятував «навігатор».

Навпроти філармонії переходжу дорогу. З ціпком подібний екстрим не такий страшний.

– Мужик, назад! Обережно! Ні фіга собі, ти бачив? – кричить Микола. Про себе думаю: «Що ж я мав бачити? Я ж сліпий!».

– Мужик, тебе ледь маршрутка не збила. Капець! Йому пофіг, що світло зелене, що ти з палицею. Слів нема! – кричить товариш.

Далі поволі крокуємо до міської прокуратури. Задумав там одну «диверсію». Дорогою, поряд із головпоштою чую чийсь здивоване: «Орляк? То Орляк?». Не реагую. Від тих слів чомусь добряче знітився. «Навігатор» описує, що то був старший чоловік, сивий, діловий.

У дворі за міською прокуратурою знімаю окуляри, розбинтовую очі. На годиннику – п'ятнадцята. Після ночі це – вперше, коли звільнив очі з темної окупації. Вони довго звикають до сонячного світла. Із ціпком та в окулярах заходжу у вестибюль прокуратури. Погляд намагаюся розфокусувати. Ціпком постукую по плінтусу. У приміщенні – двоє міліціонерів. Дивляться на мене, як на привида. Мовчать.

СЛІПІ ПРОВОКАЦІЇ

– Вам куди? – врешті озивається один. Навмання кажу, що шукаю 206 аудиторію «Євростудії» (навчальний корпус ТНЕУ – прим. ред.)

– То це вам не сюди. Це там, збоку, – відповідає міліціонер-вахтер. Як мені пройти «туди збоку» – жестикулює руками. «Та я ж сліпий, хлопче!» – думаю про себе. Стою, чекаю. Думаю, може виведе мене. Та, врешті, повертаюся до виходу сам.

У продуктовій крамниці навпроти школи № 5 вирішую знову вдатися до подібного трюку. Поки продавчиня приймає замовлення, випускаю з руки ціпок. Чоловік поруч поспішає його підняти. Покупка обходиться у гривень з 12. Даю продавчині все, що назбирав у кишені.

– Ой, та то багато, – турботливо озивається вона. Бере мою руку й акуратно кладе туди решту грошей. Коли вже йду, просить «відвідувача під прикриттям» Миколу допомогти мені зійти сходами.

Додому, на Східний, повертаюся уже самотужки – «навігатор» поспішав у справах. Без нього, хоч і озброєний ціпком, відчуваю себе геть безпомічним. Тож до маршрутки добираюся зрячим. Правда,

ВІСТІ З МІСЦЬ • ВОЛИНЬ ЮВІЛЕЙНА

ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДЗНАЧАЄ ДВАДЦЯТИРІЧЧЯ

У житті кожної людини є особливі дати: день її народження, повноліття, одруження, народження дітей. Організація чи будь-який колектив – це не лише сукупність людей, а й живий організм, тож і має свої особливі етапи розвитку.

До прикладу, якщо УТОСу в цілому «від дня народження» минув 81 рік, то на Волині перший осередок незрячих згідно із рішенням президії ЦП УТОСу був створений 10 червня 1959 року, – йому 55 років. Це була Луцька міська територіальна первинна організація УТОСу, яка на той час фінансувалася Рівненським учбово-виробничим підприємством. Ковельська ТПО УТОСу відзначила своє 45-річчя у травні цього року.

Сьогодні в області функціонує 8 первинних осередків Товариства, які об'єднані у Волинську обласну організацію, де перебуває на обліку 1899 утосівців. Крім того, в області проживає понад 400 дітей з глибокими порушеннями зору.

Обласна організація існує вже 20 років. Ювілейні 35 років відзначає і народна самодіяльна хорова капела «Лісова пісня» Луцької ТПО УТОСу. У вересні, цього року виповниться 20 років Волинському обласному фонду «Зір», який функціонує при обласній організації Товариства, а очолює його, як і обласне правління, – Юрій Симончук.

10 червня у Луцькому районному будинку культури відбулося особливе дійство. Спільне засідання правління Луцької та обласної організацій відкрив голова правління. Після виконання державного гімну була внесена Книга пошани Обласної організації УТОСу. До неї потрапили першопроходці та ті, що й сьогодні своєю працею заслужили цієї честі. З-поміж них Володимир Шафранюк, перший голова бюро Луцької ТПО; Микола Шумілій, перший голова Луцької ТПО; Микола Лобарчук, старший майстер Луцького цеху Рівненського УВП; Іван Блоха, Ксенія Журба, Євстахій Верьовкін та інші. Почесну місію внести

Книгу було надано делегації Ковельської ТПО, яка у 2013 році виборола перше місце в огляді-конкурсі на кращу роботу із соціального захисту незрячих серед первинних організацій Волині. Зачитати прізвища вписаних в цю особливу книгу доручено секретарю Луцької ТПО. Ця організація посіла друге місце. Історичну довідку про створення осередків незрячих на Волині зачитала старший викладач кафедри філології та методики початкової освіти Педагогічного інституту Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки, інвалід по зору ІІІ групи Світлана Терпелюк.

Ювілярів вітав, насамперед, владику Ніфонт, митрополит Волинський і Луцький, а секретар єпархії вручив голові облправління велику ікону Вознесіння Христового. Привітав усіх зі святом перший заступник голови Волинської обласної ради Олександр Пирожик. Від міського голови виступав його заступник Юрій Вербич. Грамотами, подячними листами та подарунками присутніх вітали Волинська облдержадміністрація, Департамент соціальної політики та Управління культури ОДА. Виступила і вручила нагороду Галина Кулініч – заступник директора Волинського відділення Фонду соціального захисту населення. Оскільки при Волинській обласній організації діє первинна профспілка, то від обкому профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення до слова запрошувалася Ірина Вареницька, яка вручила грамоти разом з грошовими преміями чотирьом найактивнішим членам профспілки, штатним працівникам обласної організації. Вітали утосівців запрошені посадовці, зокрема, керівник апарату Луцької райдержадміністрації Петро Козачук.

Теплими аплодисментами присутні у залі вітали нагороджених грамотами та подяками від Національної асамблеї інвалідів України (НАІУ). Також відомчі нагородили Товариства сліпих вручив

активістам з великим стажем успішної роботи директор Реабілітаційного центру при Волинській облорганізації – Августин Прох.

На цьому урочистому засіданні було ухвалено особливу постанову:

1. Висловити подяку голові Волинської обласної ради Валентину Вітру, голові Волинської ОДА Олександру Пустовіту, міському голові Миколі Романюку і, в першу чергу, керівництву управління Волинської єпархії УПЦ й усім за увагу до людей з вадами зору та допомогу незрячим на Волині.

2. Просити облдержадміністрацію ініціювати клопотання перед Президентом України про відзначення державними нагородами окремих штатних та позаштатних працівників обласного правління УТОСу.

3. Активу облорганізації продовжити роботу щодо виконання статутних за-

вдань УТОСу, зокрема соціального захисту людей з інвалідністю.

Після засідання відбувся святковий концерт. У ньому брали участь такі співаки, як заслужений працівник культури України В'ячеслав Судима, заслужена артистка України Алла Опейда, лауреат всеукраїнських і міжнародних пісенних фестивалів та конкурсів Галина Конах, вокальне тріо «Лелія» та багато інших.

Відзначення ювілейних дат Волинської облорганізації завершилося солодкими подарунками для усіх учасників дійства і присутніх у залі від СГПП «Злата» (керівник Тетяна Казибрид), а для працівників організації – продовженням клопіткої роботи із соціального захисту незрячих.

Ю. МАКСИМ'ЮК,
завуч-реабілітолог Волинської облорганізації УТОСу.

ДОРОГОЮ ДО ХРАМУ БОЖОГО

У вересні 2003 року відбулася чергова прочанська поїздка волинських утосівців. Цього разу до Чарторійського чоловічого монастиря. Свята літургія відбувалася уночі лише для прибулих незрячих. Не слід дивуватися такому, бо ж упродовж віків сліпу людину бачили, як правило, під церквою у ролі жебрака, а тут приїхало близько 50 осіб саме з такою інвалідністю, а дехто з них, можливо, і вперше ступив на дорогу до храму Божого. За рік до того владика Ніфонт, митрополит Волинський і Луцький, освятив Волинський обласний центр реабілітації інвалідів по зору, що започаткував свою діяльність і досі функціонує зі статусом юридичної особи при Волинській обласній організації УТОСу. Одним із напрямків його роботи є поглиблення духовності незрячих.

У 2003 році на чолі з владикою Ніфонтом відбулася перша прочанська поїздка в Свято-Успенську Почаївську Лавру. І літургія, як і тепер у Чарторійському монастирі, відбувалася вночі, як на Великдень. Співав не лише братський хор, а й архієрейський. Тоді прибуло з Волині кілька переповнених прочанами автобусів. У кожному з них був священник. І у Почаєві, і у Чарторійську служба відбувалася з коментарем. У середині кожній групі духовна особа коментувала усі дії священників, які вели службу і, відповідно, значення кожного піснеспіву. У Чарторійську прочан очолював отець Олександр, в миру – Мазурак. Повер-

таючись назад, він звернув увагу, як гарно співали молоді дівчата в автобусі, і відразу запропонував створити церковний хор незрячих. Це підтримав голова обласного правління УТОСу, а добру справу благословив владика Ніфонт.

Отож понад десять років у Храмі Всіх Святих Волинського краю ранню літургію щонеділі та в усі церковні свята співає хор незрячих. У колективі їх 16. За цей час їх неодноразово запрошували до різних храмів Волинської області. А минулого року, 23 грудня, колектив брав участь у Святій літургії, що відбувалася в Свято-Успенському соборі Києво-Печерської Лаври. Тоді її очолив митрополит Київський і Всієї України, Блаженнійший Володимир. А нещодавно, на другий день Зелених свят, 9 червня, у Києві в «Мистецькому арсеналі» проходив четвертий фестиваль церковних хорів. З Волині прибуло два колективи: великий, під орудою Марії Висоцької, та хор незрячих, яким досі керує отець Олександр. Тобто, волиняни виступали у двох номінаціях і отримали обидва дипломи першого ступеня. З чим ми і вітаємо цих ентузіастів, а ще хотілося б, щоб в Україні у нас, в Товаристві сліпих, це був не єдиний церковний хор, адже потенційних можливостей у Товаристві достатньо.

З. ЦЮП'ЯХ,
заступник голови правління Луцької ТПО УТОСу.

ВІСТІ З МІСЦЬ • ТЕРНОПІЛЬ

400 ГРИВЕНЬ ЗАРПЛАТНІ ТА НЕБЕЗПЕКА. ХТО В ТЕРНОПОЛІ ВІДПОВІДАЄ ЗА ЖИТТЯ НЕЗРЯЧИХ?

Кажуть, ранок 19 червня був сонячним. Та чи так воно – мушу вірити на слово.

«Щоб з експерименту висотати всі соки та справді прожити день сліпої людини, ще уночі зав'язав очі шарфом. Це – щоб уже спросоння нічого не бачити». Кореспондент 20minut.ua провів день наосліп. Задля експерименту він забинтував очі, аби переконатися: як це – жити сліпому у світі зрячих. Перші враження: як вони, незрячі, узагалі виживають?!

ЗАГУБИВСЯ У ХОЛОДИЛЬНИКУ

Що надворі розвиднилось й пора прокидатися, сповістив будильник. Аби його вимкнути, довелося добряче поморочитись. Тоді ж усвідомив: якщо зрячому сенсорний гаджет життя й полегшує, то сліпому з нього – як з Путіна демократ. З тої хвилини ліжка було останньою комфортою та безпечною місциною. Далі, як у комп'ютерних іграх: нові ситуації, постійні випробування. Але без опції «зберегтися».

Типовий ранковий ритуал – як-то прийняти душ, почистити зуби – був із найлегших. Хоч і у цілковитій темряві. От тільки не поголився. Вірніше, вже навіть приготувався. Та не насмілювався.

Сніданок. Приготувати його вдалося, хоча й не без роздратування. Дратував, приміром, процес пошуку потрібних продуктів у холодильнику. Це асоціювалося з лотереєю. Навіть згадав десь вичитане: «Згідно з математичними розрахунками випадає більший відсоток того, що вас зіб'є авто, аніж ви виграєте у лотерею». Про «зіб'є авто» ледь не накаркав. Але про це згодом.

Перед тим, як вибратися у люди, прасую одяг. Процес виявився перевіркою на обережність та інтуїцію. Зазвичай, прасування штанів й футболки забирало у мене хвилин зо п'ять. Наосліп – пішло майже п'ятнадцять.

ЗАКЛЕЇВ ОЧІ

Дзвінок у двері: прийшов товариш Микола. На сьогодні він – мої очі. Без його допомоги я, мабуть, заблукав би відразу при виході з під'їзду та розбив носа об перше ж дерево.

Із бинта Коля робить мені дві подушечки на очі. Кріплю їх медичним пластирем. Поверх надягаю «авіатори» – єдині окуляри, які мав. На випадок, якщо хтось спитає про мій «прикид» – вигадуємо легенду. Мовляв, раптова втрата зору, зробили операцію...

На лавці під будинком гомонять якісь жіночки, коли виходжу – замовкають. Десь поряд мало чекати таксі. Розумію, що йду до нього занадто довго. Відчуваю, як хтось за лікоть спрямовує мене в протилежному напрямку.

– Воу-воу, ти блуканув так трохи. Машина на іншому боці, – сміється товариш.

Їдемо в Березовицю. Там розташоване Товариство сліпих. Без таксі довелося б від дому – на Кліма Савури – йти аж до літака на пр. Бандери. Звідти до зупинки «Цукровий завод» курсує маршрутка № 18.

Перше серйозне випробування – перейти дорогу від цієї зупинки. Там працює світлофор і навіть звуковий маячок спеціально для незрячих. Іти намагаюся сам. Микола – за навігатора. Словесно спрямовує та періодично керує мною, торкаючись ліктя. Дійшов іншого берега дороги. Відчуття, наче підкорив Еверест.

Звідти до Товариства сліпих іти з півкілометра. Роблю це за вже випробуваною схемою. Однак дискомфорт при цьому неймовірний. Постійне відчуття, що от-от за щось перечеплюсь, упаду, розіб'ю лоба.

ЗАРПЛАТНЯ НЕЗРЯЧОГО – 400 ГРН.

З періодичною лайкою, жартами і постійним бажанням відкрити бодай одне око дістаємось до УВП. Там працюють